

NORGES HØYESTERETT

Den 12. mars 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Endresen og Matheson i

HR-2015-00569-U, (sak nr. 2015/489), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Knut Ditlev-Simonsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse om fortsatt varetektsfengsling. Ved Follo tingretts dom 22. desember 2014, ble A i medhold av straffeloven § 39 nr. 1 dømt til overføring til tvungent psykisk helsevern. A har anket dommen.
- (2) Førstelagmannen i Borgarting lagmannsrett, Ola Dahl, forela i brev 11. februar 2015 for Høyesteretts ankeutvalg spørsmål om alle dommerne i Borgarting lagmannsrett var inhabile til å behandle As anke over Follo tingretts dom 22. desember 2014, jf. domstolloven § 117 annet ledd tredje punktum.
- (3) Bakgrunnen for foreleggelsen var at forsvareren i støtteskriv til anken til Borgarting lagmannsrett hadde gjort gjeldende at samtlige dommere var inhabile, da lagmannsretten er fornærmet i henhold til tiltalens post I f).
- (4) Ved tiltalebeslutning utferdiget av Oslo statsadvokatembeter ble domfelte blant annet satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 227 annet straffalternativ for å ringe inn en bombetrussel til Borgarting lagmannsrett.
- (5) Høyesteretts ankeutvalg avsa kjennelse 25. februar 2015 med slik slutning:
"Alle dommerne i Borgarting lagmannsrett viker sete."
- (6) A ble første gang varetektsfengslet ved Follo tingretts kjennelse 29. januar 2014. Fengslingen har deretter blitt forlenget en rekke ganger.

- (7) Tingrettens kjennelser er i stor utstrekning påanket til Borgarting lagmannsrett, og i fem tilfeller er lagmannsrettens kjennelse anket videre til Høyesterett. I to av ankesakene gjorde forsvareren gjeldende at dommerne ved Borgarting lagmannsrett var inhabile som følge av at domstolen var å anse som fornærmet etter ett av tiltalepunktene, og ankesakene ble i disse to tilfellene overført til Eidsivating lagmannsrett.
- (8) Eidsivating lagmannsrett opprettholdt i begge tilfeller tingrettens kjennelse. Begge lagmannsrettens avgjørelser ble anket til Høyesterett, men sakene kom ikke til realitetsavgjørelse idet fengslingsfristen i den påankede avgjørelse i begge tilfeller var utløpt.
- (9) Ved Follo tingretts kjennelse 16. juli 2014 ble fengslingen av A forlenget til 13. august 2014. Også denne avgjørelsen ble påanket, og Borgarting lagmannsrett forkastet anken ved kjennelse 25. juli 2014. Lagmannsrettens avgjørelse ble anket til Høyesterett, og det ble blant annet gjort gjeldende at dommerne i Borgarting var inhabile til å behandle saken. Anken ble forkastet ved forenklet kjennelse. Etter dette har Borgarting lagmannsrett behandlet ankene over Follo tingretts kjennelser om videre forlengelse av fengslingsfristen.
- (10) Ved Follo tingretts kjennelse 16. februar 2015 ble fengslingen av A forlenget til 16. mars 2015.
- (11) Etter anke avsa Borgarting lagmannsrett kjennelse 26. februar 2015 med slik slutning:
- "Anken forkastes."**
- (12) A har anket over Borgarting lagmannsretts kjennelse om fortsatt varetektsfengsling, og har i hovedsak anført:
- (13) Det er en saksbehandlingsfeil at Borgarting lagmannsrett behandlet anken, da lagmannsretten er inhabil. Lagmannsretten er fornærmet i den underliggende straffesaken. Det er vist til Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 25. februar 2015, hvor alle dommerne i Borgarting lagmannsrett viker sete ved behandlingen av anken over Follo tingretts dom 22. desember 2014.
- (14) A har nedlagt slik påstand:
- "1. Borgarting lagmannsretts kjennelse av 26.02.15 oppheves.
2. A løslates."**
- (15) Påtalemyndigheten er kjent med anken og er enig med forsvarer om at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, og Høyesterett har full kompetanse.
- (17) Det er ved habilitetsvurderingen naturlig å ta utgangspunkt i Høyesteretts ankeutvalgs avgjørelse 25. februar 2015 i habilitetsspørsmålet i relasjon til ankesaken over Follo tingretts dom 22. desember 2014. Det ble her lagt til grunn at domstolloven § 108 måtte føre til inhabilitet for samtlige dommere ved Borgarting lagmannsrett på grunn av den nære forbindelse mellom ett av tiltalepunktene og lagmannsretten som institusjon. Høyesteretts ankeutvalg viste til at en overføring av saken til en annen lagmannsrett bare ville føre til små

ulemper, og at habilitetsspørsmålet av denne grunn kunne stå i en annen stilling enn i fengslings sak, der det må legges til rette for at anke over fengslingskjennelsen skal kunne behandles både av lagmannsretten og Høyesterett.

- (18) I tråd med det som her ble forutsatt, legger ankeutvalget til grunn at de praktiske hensyn kan tillegges noe vekt ved vurderingen av habilitetsspørsmålet. Det må imidlertid også tillegges vekt at prøvingen av fengslingsvilkårene gjennomgående vil være av en noe annen karakter enn ved domfellelse i straffesaken. Det kommer ganske særlig klart frem når fengslingen, som i saken her, bygger på en lang rekke straffbare forhold, og der vurderingen av den ene tiltaleposten som vedrører lagmannsretten, ikke inngår som et nødvendig element i grunnlaget for fengslingen. Tiltalebeslutningen omfatter 6 overtredelser av straffeloven § 227 andre straffalternativ, hvorav truslene mot Borgarting lagmannsrett utgjør det ene forholdet. Truslene mot lagmannsretten er av samme karakter som de øvrige forholdene. Tiltalebeslutningen omfatter videre 16 overtredelser av straffeloven § 227 første straffalternativ, og flere andre straffbare handlinger hvorav enkelte i seg selv kan gi grunnlag for varetektsfengsling. Det er illustrerende at hverken truslene mot Borgarting lagmannsrett eller andre konkrete punkter i tiltalebeslutningen er omtalt i noen av de ankesakene som har vært prøvd av Høyesteretts ankeutvalg.
- (19) Høyesteretts ankeutvalg har på dette grunnlag kommet til at de dommere som avsa den påankede kjennelse ikke var inhabile, og at anken da må forkastes.
- (20) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken forkastes.

Clement Endresen
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Riktig utskrift: